

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

261. An Princeps possit imponere gabellas super bona Clericorum, qui habitum assumpserunt Clericalen sine intentione Clericandi, sed tantum in fraudem collectarum? Ex part. 1. tr. 2. res. 44. aliàs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immun. Eccles. Resol. CCLXI. &c. 231

*gabellas à Clericis non habentibus requisita Concilij
Trid. sess. 23. c. 6. de quibus supra dictum est. Ex part. 1.
tract. 2. Ref. 37. aliàs 36.*

§. 1. Etiam seclusa consuetudine in contrarium, de qua in superiori resolutione, affirmati-
uam sententiam docent non ignobiles Authores, vt
Homobon. de exam. Eccles. p. 1. tr. 7. c. 29. q. 120. Lay-
man in Theolog. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 6. n. 3. Suarez
contra Regem Angliæ, lib. 4. c. 27. n. 14. Azorius p. 3. lib.
5. c. 19. q. 6. Filiucius tom. 1. tr. 16. c. 11. n. 298. Reginal-
dus tom. 1. lib. 9. c. 25. n. 376. Coriolanus in Expos. Bull.
Cæn. excomm. 18. fol. mibi 949. Alterius de censur. tom. 1.
disp. 19. lib. 5. cap. 6. dub. 10. Barbosa in collect. tom. 1.
lib. 3. tit. 49. cap. 7. num. 7. Cevallos tract. de cognit.
per viam violentiæ, in procem. c. 7. n. 22. vbi sic asserit:
[Clericus, si non obliuet requisita Concilij Triden-
tini, non potest dici exemptus à tributis, nisi sit iurisdic-
tioni Ecclesiæ subiectus; & sic, cum Clerici in
minoribus non gaudeant priuilegio fori ex defectu
dictarum conditionum; & consequenter non gaudent
immunitate à tributis, & gabellis.] Ita ille. Et secun-
dum hanc opinionem, vt Clericus sit exemptus à
gabellis, debet incedere, non solum in habitu, &
tonsurâ, sed etiam deseruire alicui Ecclesiæ, de man-
dato Episcopi: nam has conditiones requirit Conci-
lium Tridentinum, vt supra satis explicatum est. Et
ita etiam docet noster P. Molfel. in summa, tom. 1.
tract. 6. c. 10. n. 65. & tom. 2. tr. 12. c. 22. n. 162. Hæc opi-
nio est probabilis cum Graff. part. 1. lib. 2. c. 125. n. 21.

2. Sed non minus probabilem, contrariam esse
sentio quam sæpius in præxi consului: nam dicti
Clerici de iure communi sunt exempti à solutione
gabellarum. Nec obstat ius nouum Concilij Triden-
tini: nam loquitur tantum de priuilegio fori, & tan-
tum restringit illis hoc priuilegium: immunitas verò
à tributis non dependet à priuilegio fori, & potest
habere rationem omnino diuersam, nam & laicis
quibusdam sine priuilegio fori conceditur. Ergo, &c.
Et ita hanc sententiam docet Lessius lib. 2. c. 33. dub.
5. n. 38. Molina tom. 3. tract. 2. disp. 279. n. 5. Malderus
in 2. tract. 5. c. 6. dub. 8. Garcias de beneficio, tom. 1.
cap. 3. part. 2. num. 5. in fine. Et ita declarasse Sacram
Cardinalium Congregationem, apparet apud Comi-
tolum in respons. moral. lib. 6. quæst. 26. vbi habetur
epistola tenoris sequentis, directa ad eundem Comi-
tolum.

3. [Molto reuerendo Padre, sono stati altre volte
considerati, & resoluti nella Congregatione del
Concilio i dubij, che mi scriue la R. V. Quanto al
primo, è stato deciso, che chi non hà beneficio, ò
non camina con habito, e tonsura, senza altra mo-
nitione, viene escluso del priuilegio del foro. Quan-
to al secundo, la Congregatione hà sentito, ch'i
Clerici, che mancando nelle cose contenute in el 6.
sess. 23. non godono il priuilegio del foro, non per
questo s'intendono priuati del priuilegio del can. si
quis suadente Diabolo. Da questa ne segue la risoluo-
ne al terzo quesito. Perche non togliendo il Conci-
lio (notentur hæc verba) se non il priuilegio del fa-
ro, tutti quell' altri priuilegij che competono à Chie-
fici, rimangono nella dispositione della ragione
commune. Con che imaginandomi, &c. Di Roma il
di 21. di Agosto, 1581. Di V. R. como fratello amo-
reuosissimo, Antonio Cardinale Caraffa.]

4. Ex his apparet, supradictos Clericos gaudere
immunitate gabellarum, quia, vt diximus, & docuit
Sacra Congregatio, hoc testante supradicto Cardina-
li, Concilium tollit Clericis priuilegium fori; non
autem alia priuilegia, quæ illis competunt de iure
communi, & diligenter enumerat idem Comitulus

Tom. 1. A.

lib. 1. q. 54. n. 2. Et post hæc scripta inueni, hanc opi-
nionem docere etiam Iuriconsultum Hispanum
Torreblancam in defensione, lib. de Magia, c. 6. n. 96.
vbi sic asserit: [El Clerigo de corona exemptus est ab
exactionibus, & contributionibus, tam realibus, quam
personalibus tributorum, petitorum, gabellarum, & mu-
nerum temporalium. Porque cerca desto el Concilio
Tridentino, nõ tratò nada, y assi, lo dexò à la dispo-
sicion del derecho comun, en que estan dado, que
goze de todos los priuilegios de los Clerigos, y assi
lo resolue nouissimamente la Congregation de los
Señores Cardenales depurados por la Sede apostoli-
ca para la interpretacion del Concilio in dicta sess. 23.
c. 6.] Ita Torreblanca, vnde de hoc non est ampliùs
dubitandum à scrupulosis.

RESOL. CCLXI.

*An princeps possit imponere gabellas super bona Cleri-
corum, qui habitum Clericalem assumpserunt, sine
intentione Clericandi, sed tantum in fraudem colle-
ctarum: Ex part. 1. tract. 2. Ref. 44. aliàs 43.*

§. 1. Videtur respondendum affirmatiuè, & dictos
Principes, ita facientes, non incurrere in
excommunicationem Bullæ Cænæ, putauit Corio-
lanus in expos. dicta Bullæ, excomm. 18. fol. mibi 950.
& Prosper de Augustino in addit. ad summam Qua-
ranta, verb. veltigal. ex autoritate legis, qui sub præ-
textu, C. de sacrosanct. Eccles.

2. Sed meritò noster P. Duardus in Bulla Cæn.
lib. 2. can. 18. q. 7. n. 2. contrarium docet; nempe;
Clericos incedentes cum habitu, & tonsura, & diui-
nis deseruientes, etiam si habitum ipsum assumpse-
rint in fraudem gabellarum, gaudere dicta exemptio-
ne. Et ratio est: quia supradicti Clerici, etiam si non
habeant animum permanendi in clericatu, hic, &
nunc verè Clerici sunt: ergo gaudent exemptione
gabellarum; & idèd illas ab illis exigentes in excom-
municationem Bullæ Cænæ incurrerent, Quæ ita
vera esse existimo, vt putem contra Duard. n. 5. eos
etiam si Ecclesiæ alicui non deseruirent; adhuc gau-
dere gabellarum exemptione: nam, vt supra proba-
tum est; vt Clerici sint immunes à soluendis gabel-
lis, non est necessarium, vt habeant conditiones re-
quisitas à Concilio Tridentino: nam Concilium in
illo loco loquitur tantum de priuilegio fori, & nihil
tangit de aliis Clericorum priuilegiis. Ergo, &c.

Sup. in Ref.
quæ hic est
antecedens.

RESOL. CCLXII.

*An Princeps possit imponere, & exigere gabellam ab
Equitibus D. Iacobi, Alcantara, Calatrana, &c. &
ad hoc Nouitiis?*

*Et ex doctrina huius questionis inseritur dictos Equi-
tes esse vere Religiosos, & posse consistere cum Sacer-
dote non approbato ab Ordinario, sicut possunt alij
Regulares, quod est valde notandum. Ex part. 1. tract. 2.
Ref. 50 aliàs 49.*

Sup. prima
diffic. huius
tituli sup. in
Ref. 167. Sed
hoc & in
fine, Ref. 171.
& in Ref.
172. §. ult. &
in tom. 7. tit. 1.
in tom. 54. §. ult.
Ref. 54. §. ult.

§. 1. Affirmatiuè responder Bobadilla in polit. 10. 1.
lib. 2. c. 18. n. 264. nam putat, dictos Equites
esse tantum immunes à gabellis, quoad bona cõmen-
darum. Ita etiam sentiunt alij Iurisperiti, & Theologi,
qui tenent, dictos Equites non esse verè Religiosos,
vt præter Doctores, quos citat Sanchez, vbi infra do-
cent Ioan. de la Cruz de stat. Relig. lib. 1. c. 2. dub. 3. con-
clus. 2. Petrus de Ledefina in summa. tom. 2. ad l. 10.
c. 8. dub. 2. conclus. 2. Emmanuel Sà verb. Religio. n. 41.

Sup. hoc in-
tom. 7. tit. 3.
Ref. 54. §. ult.
& ibi in tr. 1.
Ref. 99. §. 2.
& in aliis
eius not. &
cursum.

V z Burgos